

■ Lesli Marmon Silko

BİR

Onu qovaq ağacının altında tapdılar. Onun Leviscins şalvar-pencəyinin rəngi solmuş, açıq maviyə çalır. Elə buna görə də onu asanlıqla tapdılar. Bu böyük qovaq ağacı geniş, quraq vadidə tək-tənha dayanmış, kiçik meşəlikdəki digər qovaqlardan ayrı düşmüşdü. O, bəlkə də, bundan bir neçə gün əvvəl ölmüşdü, otardığı qoyunlar isə vadinin hər tərəfinə səpələnmişdi. Leon və onun qayını Ken qoyunları qabaqlarına qatıb düşərgədəki tövləyə saldılar, sonra isə qovaq ağacının yanına tələsdilər. Ken yük maşınına dərin qumun içindən vadinin kənarına sürüb gətirənə qədər Leon ağacın altında onu gözlədi. Qızmar günəş altında gözlərini qıymış Leon onun pencəyinin düymələrini açdı. İndi bu yerlərdə ilin ən isti çağı idi. Lakin, şimal-qərbdə yerləşən hündür mavi dağların başı qarlı örtülü idi. Ken təxminən əlli mil aşağı yuvarlandı, özü ilə əlində qırmızı bir adyal da gətirmişdi.

Qoca kişinin cansız bədənini adyala bükməzdən əvvəl Leon cibindən bir ip çıxardı və qocanın uzun ağı saçlarına balaca, boz rəngli bir lələk bağladı. Ken ona boya qabını verdi. Leon qocanın qəhvəyi qırıqlı alına ağı, irəli çıxmış almıq sümük-lərinə isə mavi zolaqlar çəkdi. Sonra isə dayandı və Kenə baxdı. Ken boz rəngli balaca lələyi xəlifcə titrədən küləyə bir çimdik qarğıdalı unu və çiçək tozcuqları səpdi. Leon işinə davam edərək qocanın yekə burnunun aşağısına sarı zolaqlar çəkdi. Nəhayət, onun çənəsini yaşıla boyayanda Leon gülümsədi:

"Baba, bizə yağış buludları göndər". Onlar qocanın adyala bükülmüş nəşini pikapın arxasına ehmalca qoyub üstünü müşəmbə ilə örtüldür və puebloya yollandılar.

Onlar əsas yoldan torpaq pueblo yoluna döndülər. Bazar və poçt idarəsini təzəcə ötmüşdülər ki, Paul Atanın maşınının qarşından gəldiyini gördülər. Kişi onları görəndə kimi maşının sürətini azaltmış və salamlamaq üçün saxladı. Gənc keşiş maşının pəncərəsindən qabağa əyildi.

"Qoca Teofilonu tapdınız mı?" deyər soruşdu.

Leon maşını saxladı. "Sabahın xeyir, Müqəddəs Ata. Biz elə indi qışlaqdan qayıdırdıq. Hər şey yolundadır".

"Allaha şükürlər olsun. Teofilo çox yaşlıdır. Siz onun təkbaşına düşərgədə qalmasına imkan verə bilməzdiniz".

"Xeyr, o daha bunu edə bilməyəcək".

"Yaxşı, bunu başa düşdüyünüzə sevindim. Ümid edirəm ki, bu həftə sizi Ayində görə biləcəm, keçən bazar gəlmədiniz. Bacarsanız, qoca Teofilonu da özünüzlə gətirin". Keşiş gülümsədi və maşını işə salanda onlara əl elədi.

İKİ

Luiza və Tereza onları gözləyirdi. Süfrə hazır idi, qəhvə isə böyük dəmir sobanın üstündə qaynayırdı. Leon əvvəlcə Luizaya, sonra isə Terezaya baxdı.

"Biz onu düşərgənin yaxınlığındakı quru vadidə - qovaq ağacının altında tapdıq. Mənə elə gəlir ki, o, dincini almaq

ruddu. Günəş qış fəslində görünməz olduğu hündür təpənin başına qalxmışdı. Soyuqdan tir-tir titrəyən Luiza Leonla üz-büz dayanmışdı. Leon jaketinin yaxasını düymələyib, yük maşınının qapısını açdı.

"Əgər orda olsa, onunla görüşəcəm".

DÖRD

Ken pikapı kilsənin qarşısında saxladı, Leon maşından düşdü, sonra isə Ken maşını camaatın toplaşdığı qəbiristanlığa sarı sürdü. Üzəri Quzu simvolları ilə bəzədilmiş naxışlı qapını ilə bəzədilmiş naxışlı qapını döydü. Başını yuxarı qaldıranda qədim İspan kilsə zənglərindən

ikisi alçaq girişdən keçə bilmək üçün başlarını əydi. Onlar təpədən enib qəbiristanlığa doğru yol alanda, günəş yavaş-yavaş dağların arxasında görünməz olurdu.

Keşiş astaca qəbirə yaxınlaşdı, belə donmuş torpağın necə qazıldığına heyrətləndi; bircən buranın Nyu-Meksika olduğunu xatırladı və çuxurun yanındakı buzlu qum qalağına baxdı. Bir-birinə çox yaxın dayanmış adamların üzündən kiçik buxar buludları havaya qalxırdı. Keşiş bu adamlara, bir kənarda üst-üstə yığılmış jaketlərə, əlcəklərə sarı rəngli şarflara və ətrafdakı süprümlərə baxdı. Onun nəzər

Buludlar göndərən adam

üçün oturmuş və bir də ordan qalxa bilməmişdir". Leon qocanın yatağına tərəf getdi.

Qırmızı damalı şal çırpılmış və səliqə ilə çarpayının üstünə salınmışdı. Balığın yanına qəhvəyi, təzə flanel köynək və bir dəst təzə cins şalvar-pencək qoyulmuşdu. Leon və Ken qırmızı adyalı gətirəndə Luiza şüşə qapını açıb, əli ilə saxlamışdı. Onlar qocaya təzə paltarlar geyindirəndən sonra, onsuz da, büzülmüş bədənini daha da kiçik göründü.

Günorta vaxtı idi, kilsədə Angelus zəngləri çalınırdı. Onlar soya və isti çörək yedilər, Tereza qəhvə süzənə qədər heç kim dinib-danışmadı.

Ken ayağa qalxdı və jaketini geyindi. "Mən qəbirqazanlarla danışmalıyam. Torpağın təkce üst qatı donub, axşama qədər qazıb hazır edə bilərik".

Leon başını razılıq əlamətiylə tərpətdi və qəhvəsini içib qurtarmaq üçün tələsdi. Ken gəndən bir müddət sonra qohum-qonşu Teofilonun ailəsinə başsağlığı verməyə gəldi, qəbirqazanlar işlərini qurtarıb gələndə yesinlər deyər onlara yemək də gətirmişdilər.

ÜÇ

Qərbdə göyün üzündə sarımtıl işıqlar parlayırdı. Luiza çöldə əlləri cibində dayanmışdı. O, əyninə böyük olsa da, Leonun yaşıl əsgər paltarını geyinmişdi. Cənazə mərasimi bitdi, qoca kişilər şamlarını və dərman çantalarını götürüb getdilər. Luiza cənazənin pikapa qoyulmasını gözlədi, o vaxta qədər bir söz demədi. O, Leonun qoluna toxundu və Leon onun əllərində qoca kişinin bədənini səpdiyi qarğıdalı ununun qalıqlarını gördü. O, danışdı, amma Leon qulaq asmırdı.

"Nə dedin? Eşitmədim".

"Deyirəm ki, bir məsələ haqqında düşünürəm".

"Nə haqqında?"

"Əgər keşiş babanın üstünə müqəddəs su çiləsə, o daha susamayacaq".

Leon Teofilonun yaydakı bayram rəqsi üçün aldığı mokaşinlərə gözünü zilləmişdi. Qırmızı adyalın altından mokaşinlərin təkce burnu görünürdü. Hava soyuyur, külək darısqal pueblo küçələrindəki tozu havaya sovu-

və bürclərindən süzülən zəif günəş şüalarına nəzər yetirdi.

Keşiş qapını açıb onu qarşısında görəndə çox sevindi.

"İçəri keç! Axşam çağı səni bura gətirən səbəb nədir?"

Keşiş mətbəxə tərəf getdi, Leon isə əlində tutduğu papağının qulaqcıqlarını oynada-oynada qonaq otağını gözdən keçirirdi: qəhvəyi rəngli divan, yaşıl kreslo və zəncirlə tavandan asılmış mis lampa. Keşiş Leon üçün mətbəxdən oturmaq gətirdi.

"Yox, təşəkkür edirəm, Müqəddəs Ata. Mən yalnız sizdən bir şey xahiş etmək üçün gəlmişəm. Müqəddəs suyunuzu qəbiristanlığa gətirə bilərsinizmi?"

Keşiş üzünü çevirdi, pəncərədən həyətdəki kölgələrə və rahiblərin yaşadığı monastırın yemək otağının pəncərələrinə baxdı. Pərdələr elə qalın idi ki, içəri süzülən zəif işıqda yemək yeyən rahiblərin üzünü görmək olmurdu. "Niyə onun öldüyünü mənə demədiniz? Hər halda, mən Son duanı etməliydim".

Leon gülümsədi: "Belə bir şey mümkün ola bilməzdi, Müqəddəs Ata".

Keşiş qəhvəyi rəngli köhnə əbasına və onun didilmiş etəklərinə baxa-baxa ciddiyyətlə "Xristian dəfni üçün mümkün olardı" - dedi.

Leon onun mavi gözlərinə nəzər salanda necə də yorğun olduğunu dərk etdi.

"Yaxşı, Müqəddəs Ata, biz yalnız onun üçün çoxlu su istəyirik".

Keşiş yaşıl kresloya əyləşib, parlaq üz qabığı olan missioner jurnalını götürdü. O, cüzamlı xəstələr və bütperəst şəkilləri ilə dolu rəngli səhifələri gözünün ucu ilə belə baxmadan çevirməyə başladı.

"Bilirsən ki, mən bunu edə bilmərəm, Leon. Orda son dualar oxunmalı, ən azından dəfn ayinləri yerinə yetirilməli idi".

Leon yaşıl papağını başına qoyub, onun qulaqcıqlarını aşağı saldı: "Gecdir, Müqəddəs Ata, mən getməliyəm".

Leon qapını açanda Paul Ata ayağa qalxdı və "gözlə" - dedi. O, digər otağa keçdi və bir qədər sonra uzun qəhvəyi paltonunu geyinib qayıtdı. O, Leonla birlikdə qapıdan çıxdı və onu qaranlıq kilsə həyəti boyunca və kilsənin qarşısındakı kərpic pilləkənlərdə müşayiət etdi. Hər

ləri qırmızı adyala sataşdı, Teofilonun əvvəllər belə balaca olub-olmadığını yəqinləşdirə bilmədi. Əgər bu bol məhsul əldə etmək üçün hazırlanan bir Hindu oyunu deyildisə, Teofilo indi düşərgədə heyvanları tövləyə salmalı idi. Lakin Teofilo burada idi. Quru, soyuq küləklə üz-üzə dayanmış, sonuncu dəfə gözlərini qıyaraq günəşə baxan Teofilo qırmızı yun adyalın içində basdırılmasını gözləyirdi. Bu vaxt ətrafdakı insanların arxasından günəşin ilıq şəfəqlərinin son zərrələri görünəcək, onların üzünü isə kölgəyə bürünəcəkdi.

Barmaqları o qədər sərt və qabar idi ki, müqəddəs su ilə dolu qabı açmağa çətinlik çəkirdi. Qırmızı adyalın üzünə daman su dənəcikləri tünd buz ləkələrinə çevrildi.

Onun qəbirə çilədiyi su, tutqun və soyuq torpağa çatana qədər yox oldu; bu ona nəyisə xatırlatdı - nə olduğunu xatırlamağa çalışdı, çünki bilirdi ki, əgər bunu xatırlasa, nə olduğunu da dərk edəcək.

O, daha çox su çilədi, qab tam boşalana qədər onu silkələdi. Qürub edən günəşin işığında yerə səpilən bu su avqustda günəş parlarkən yağın, solmuş çiçəklərə toxunmağa belə macal tapmadan buxarlanıb göyə qalxan yağışa bənzəyirdi.

Külək keşişin qəhvəyi Fransiskon paltosunu yellədir, adyalın üstünə səpilməmiş qarğıdalı unu və tozcuqları göyə sovurdu. Onlar bağlamayı yerə qoydular və başdan-ayağa qədər düyünlənmiş adyalın möhkəm kəndirdən vurulmuş düyünlərini səbirlə açdılar. Günəş batmışdı, əsas yolun üstündəki Şərqə gedən ciğir boyunca faralar yanırdı. Keşiş sakitcə uzaqlaşdı, Leon onu təpəni qalxana, qalın hündür divarlar arxasında görünməz olana qədər izlədi. Sonra isə qərbdən süzülən solğun qırmızı işıqları özündə əks etdirən başıqarlı, əzəmətli mavi dağlara tərəf döndü. İndi özünü yaxşı hiss edirdi, çünki iş tamamlanmışdı. O, müqəddəs suyun çilənməsindən çox məmnun idi; və beləliklə, qoca kişi arxayınlıqla yağış dolu böyük buludlarını onlara göndərə bilərdi.

İngilis dilindən tərcümə edən: İsrəfilova Eləne